

1

Agenda

akd

- Het beginsel
- Oud en nieuw
- Stap 1 – kwalificatie
- Stap 2 – toerekening
- Stap 3 – belangenafweging
- Stap 4 – schadevergoeding (i)
- Stap 5 – schadevergoeding (ii)

2 |

This slide features a background image of a whiteboard with two markers (one green, one purple) on the right side. The text is centered and includes the logo 'akd' in the top right corner. A small number '2' followed by a vertical bar is located in the bottom left corner of the slide frame.

2

Het beginsel

akd

- Wat is de definitie van het vertrouwensbeginsel?
- Probleem: een beroep op het beginsel slaagt bijna nooit
- Oplossing, schijnoplossing of oude wijn in nieuwe zakken?

3 |

3

Het beginsel

akd

- Wie krijgt de gebakken peren? Ofwel: waarheen leidt een beroep op het vertrouwensbeginsel?
  - 1. Teleurstelling voor de fidens
  - 2. Nakoming voor de fidens
  - 3. Schadevergoeding voor de fidens
  - 4. Schadevergoeding voor een derde
- Bestuursrechter of burgerlijke rechter? Keuzevrijheid?

4 |

4

Van een Utrechts dakterras...

akd

- ABRvS 8 oktober 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BF7228 (Utrechts dakterras).
- "Voor een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel is nodig dat er:
  - aan het bestuursorgaan toe te rekenen concrete, ondubbelzinnige toezeggingen zijn gedaan
  - door een daartoe bevoegd persoon,
  - waaraan rechtens te honoreren verwachtingen kunnen worden ontleend."

5 |

5

...via een Overbetuwse paardenbak...

akd

- ABRvS 19 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1946 (Overbetuwse Paardenbak).
- "Hiervan kan ook sprake zijn indien deze toezeggingen zijn gedaan door een persoon waarvan de betrokkene op goede gronden mocht veronderstellen dat deze de opvatting van het bevoegde orgaan vertolkte."

6 |

6

... naar een Amsterdamse dakopbouw akd

- ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1694 (Amsterdamse dakopbouw).
- Drie stappen/regelknoppen bij de beoordeling van een beroep op het vertrouwensbeginsel:
  1. De juridische kwalificatie van de uitlating en/of gedraging waarop de betrokkene zich beroept.
  2. De toerekening van de toezegging aan het bevoegde bestuursorgaan.
  3. De belangenafweging. Kan/moet het vertrouwen (deels) worden nagekomen?

7 |

7

Stap 1 - definitie akd

- Meer nadruk op hoe een uitlating bij een redelijk denkende burger overkomt en minder op wat het bestuursorgaan daarmee bedoelde -> verschuiving naar het burgerperspectief. De burger dient:
  - “aannemelijk te maken dat sprake is van
  - uitlatingen en/of gedragingen van ambtenaren
  - die bij de betrokkene redelijkerwijs de indruk wekken van
  - een welbewuste standpuntbepaling
  - van het bestuur
  - over de manier waarop in zijn geval een bevoegdheid al dan niet zal worden uitgeoefend.”

8 |

8

Stap 1 - kwalificatie

akd

- Stap 1 omvat twee deeltappen: (i) is er sprake van een welbewuste standpuntbepaling en (ii) mag daarop gerechtvaardigd worden vertrouwd? Bij de eerste vraag is van belang of:
  - De welbewuste standpuntbepaling in een schriftelijk stuk is vastgelegd. Ook zonder schriftelijk stuk kan een en ander aannemelijk zijn, waarbij de (mate van) betwisting van de zijde van het bestuursorgaan relevant is.
  - De uitlating en/of gedraging moet in ieder geval toegesneden zijn op de concrete situatie. Algemene voorlichting of uitlatingen over een ander geval of jegens derden zijn niet aan te merken als een toezegging.
  - Als uitdrukkelijk over het concrete geval aan de betrokkene een voorbehoud is gemaakt, is geen sprake van een toezegging. Algemene en ongerichte disclaimers tellen niet.

9 |

9

Stap 1 - vertrouwen

akd

- Stap 1 omvat twee deeltappen: (i) is er sprake van een welbewuste standpuntbepaling en (ii) mag daarop gerechtvaardigd worden vertrouwd? Gerechtvaardigd vertrouwen mag niet, indien:
  - De betrokkene niet te goeder trouw is, in de zin dat hij “de in het kader van een toezegging relevante feiten en omstandigheden niet correct heeft weergegeven.”
  - De betrokkene beseft of had moeten beseffen dat de uitlating van de ambtenaar ging over een beslissing die buiten de bevoegdheid van het bestuursorgaan lag, of anderszins in strijd was met de toepasselijke rechtsregels.
  - Hierbij is van belang dat op degene die een beroep op het vertrouwensbeginsel doet een onderzoeksplicht rust, en is ook de deskundigheid van de betrokkene van belang.

10 |

10

Stap 2 - toerekening

akd

- Een toezegging kan worden toegerekend aan het bevoegde orgaan, indien de betrokkene op goede gronden mocht veronderstellen dat degene die de toezegging heeft gedaan de opvatting van het bevoegde orgaan vertolkte.
- Óók in gevallen waarin niet uitdrukkelijk is aangegeven dat de toezegging namens het bevoegde bestuursorgaan wordt gedaan "minder nadruk op de precieze bevoegdheidsverdeling." Verruiming van Overbetuwse Paardenbak.

11 |

11

Stap 2 - voorbeelden

akd

- Voorbeeld 1:
wethouder met een bepaalde portefeuille die de indruk wekt dat hij de opvatting van het college vertolkt en op het terrein van zijn portefeuille toezeggingen doet, terwijl het voor de betrokkene niet eenvoudig kenbaar is dat deze wethouder daartoe niet bevoegd is en niemand hem daar op wijst.
- Voorbeeld 2:
een inspecteur bouw- en woningtoezicht en een medewerker van de afdeling vergunningverlening of de afdeling handhaving kan eveneens een toezegging doen over een onderwerp dat zijn werkgebied betreft.
- Voorbeeld 3:
medewerkers die in zijn algemeenheid slechts algemene informatie behoren te verstrekken, zoals een baliemedewerker, kunnen geen toerekenbare toezegging doen.

12 |

12

Stap 2 – college/raad

akd

- Minder nadruk op precieze bevoegdheidsverdeling betekent niet 'geen nadruk'.
- ABRvS 28 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2949 (bestemmingsplan 'Spijkereiland en Blauwpolderkade').
  - “Gelet op de exclusieve bevoegdheid van de gemeenteraad om bestemmingsplannen vast te stellen, moet grote terughoudendheid worden betracht bij het aannemen van gebondenheid van een raad aan mededelingen van andere bestuursorganen van dezelfde rechtspersoon.
  - Deze exclusieve bevoegdheid van de gemeenteraad brengt mee dat een derde niet erop mag vertrouwen dat handelingen van het college de raad binden, indien dat vertrouwen niet mede wordt ontleend aan uitspraken van de gemeenteraad zelf.”
- Dezelfde benadering als bij de civiele schijn van vertegenwoordigingsbevoegdheid.

13 |

13

Stap 3 – belangenafweging

akd

- Stap 1 en 2 gezet? Dan kan een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel worden gedaan en moeten de betrokken belangen worden afgewogen.
- Het vertrouwensbeginsel eist immers niet dat gerechtvaardigde belangen altijd moeten worden gehonoreerd (zie bijvoorbeeld ABRvS 30 mei 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BW6882).

14 |

14

Stap 3 – belangenafweging

akd

- Géén nakoming indien bij afweging van de betrokken belangen, zwaarder wegende belangen aan het honoreren van de verwachtingen in de weg staan.
- Die zwaarder wegende belangen kunnen zijn gelegen in strijd met de wet, het algemeen belang en meer specifiek, veel voorkomend in het omgevingsrecht, belangen van derden.
- Het belang van de fidens weegt zwaar. Het algemeen belang weegt eveneens zwaar, maar hoeft niet doorslaggevend te zijn “als er geen concrete bedreigde belangen van enige betekenis aangewezen kunnen worden.”

15 |

15

Stap 3 - JGV/Zoetermeer

akd

- ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1778 (JGV).
  - “In dit licht beschouwt de Afdeling de voorgenomen executoriale verkoop van het pand en het daardoor komen te vervallen van het kettingbeding als een onvoorziene verandering van omstandigheden, die maakt dat het college niet langer gehouden was om zijn toezegging aan JGV gestand te doen.”

16 |

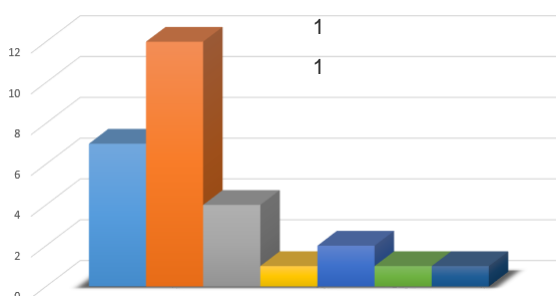
16

De aantallen

akd

- Bewijs. Toezegging niet aannemelijk gemaakt/onderbouwd 7
- Kwalificatie. Geen sprake van een welbewuste standpuntbepaling 12
- Vertrouwen. Geen gerechtvaardigd vertrouwen 4
- Toezegging nagekomen 1
- Stap 2. Geen toerekening college-raad 2
- Stap 3. JGV/Zoetermeer 1
- Nakoming: de Amsterdamse dakopbouw 1

17 |

17

Stap 4 – schadevergoeding

akd

- “Indien zwaarder wegende belangen in de weg staan aan honorering van het gewekte vertrouwen kan voor het bestuursorgaan de verplichting ontstaan om de schade die er zonder het vertrouwen niet geweest zou zijn te vergoeden als onderdeel van diezelfde besluitvorming.”
  - Altijd? Nee.
    - De verplichting ‘kan’ ontstaan.
  - Hoe? Onzelfstandig schadebesluit.
    - Inventariseer (art. 3:2 Awb), weeg af (art. 3:4 lid 1 Awb) en motiveer (art. 3:46 Awb)
  - Welke schade? Dispositieschade.
    - Dus niet de schade die door de niet-nakoming wordt geleden.
  - Volledige vergoeding? Niet zonder meer.
    - Combinatie met gedeeltelijk gedogen/langere begunstigingstermijn?

18 |

18

Stap 5 – schadevergoeding

akd

- Andere wegen naar schadevergoeding:
  - Het zelfstandig schadebesluit (op basis van égalité)?
  - Een verzoekschriftprocedure (artikel 8:88 e.v. Awb)?
  - Een procedure voor de burgerlijke rechter (onrechtmatige daad)?
    - Het verstrekken van onjuiste informatie
    - De niet-nakoming van een toezegging

Wanneer heeft de fidens last van de formele rechtskracht van het besluit waarbij het gestelde vertrouwen is geschonden?

19 |

19

akd

Vragen?

20

20